

Voor een topsporter geldt: 'Nooit oude schoenen weggooien,...'!

Zolang een sponsor nog aanspraak kan maken op zijn 'matching right' uit een reeds geëindigde sponsorovereenkomst. Dit volgt uit een recente uitspraak van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Amsterdam¹. Wat speelde hier precies?

Mesut Özil is een Duitse professionele voetballer die sinds augustus 2010 voor de Spaanse voetbalclub Real Madrid speelt. Daarnaast speelt hij sinds 2009 in het Duitse nationale elftal. Op 30 oktober 2008 komen het marketingbureau van Özil (aan wie Özil exclusief zijn marketingrechten heeft overgedragen) en Nike European Operation Netherlands B.V. (hierna: Nike) een sponsorovereenkomst overeen die per 1 augustus 2012 expireert. Özil verplicht zich - door middel van een aan de overeenkomst gehechte persoonlijke garantie - onder meer tot het spelen op Nike gemerkte voetbalschoenen tijdens wedstrijden, trainingssessies en clinics. Op 28 maart 2011 is, op verzoek van Nike, een aanvullend contract opgesteld met daarin afspraken over de aanpassing en verlenging van de bestaande sponsorovereenkomst. Dit aanvullende contract is niet door het marketingbureau van Özil en Özil (hierna: Özil c.s.) ondertekend.

Al vrij snel na afloop van de sponsorovereenkomst wordt Özil tijdens wedstrijden van Real Madrid verschillende malen gespot op schoenen van het concurrerende merk van Nike, te weten Adidas. Op het eerste gezicht opvallend voor omstanders omdat het binnen de voetbalwereld usance is dat voetballers die sponsorloos zijn schoenen dragen waarvan het merk onzichtbaar is gemaakt. Voor voormalig

sponsor Nike was deze constatering direct aanleiding om jegens Özil c.s. een kort geding bij de Rechtbank Amsterdam² te starten. Nike beroept zich op de in de (inmiddels afgelopen) sponsorovereenkomst opgenomen clause betreffende het 'matching right'.

Matching right

Een matching right is een contractueel recht dat - in dit geval - een eerdere (sportschoenen)sponsor van een voetballer de mogelijkheid biedt het aanbod van een nieuwe potentiële sponsor te evenaren. Dit is niet ongebruikelijk in de voetbalwereld aangezien er slechts een paar grote sponsors (te weten Nike, Adidas en Puma) actief zijn die bepalen welk merk door de voetballer wordt gedragen en de materiele belangen groot zijn. Door middel van het matching right kan een sponsor ervoor zorgen dat een voetballer op 'zijn schoenen' blijft lopen, althans die keus is en blijft in elk geval aan de sponsor.

In de onderhavige zaak is het matching right in die zin bepaald dat tijdens de contractperiode en voor een periode van 180 dagen daarna, op Özil c.s. de verplichting rust om aanbiedingen die zij van andere mogelijke sponsors ontvangen aan Nike voor te leggen en Nike in staat te stellen dat aanbod te evenaren.³

Het kort geding

Het feit dat Özil kort na de geëindigde sponsorovereenkomst met Nike op Adidas schoenen liep deed Nike vermoeden dat Özil c.s. voorbij is gegaan aan het (nog geldende) matching right van Nike. In kort geding vordert Nike derhalve Özil c.s. te veroordelen om Nike in staat te stellen haar matching right, zoals vastgelegd in de overeenkomst van 30 oktober 2008 uit te oefenen, op straffe van een dwangsom.⁴

Özil c.s. voert verweer. Zij stelt dat de Adidas schoenen zouden zijn gedragen zonder daarvoor een tegenprestatie te hebben ontvangen.

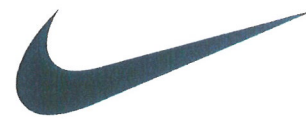
De beoordeling en beslissing

Volgens de rechter doen zich omstandigheden voor, namelijk het feit dat Özil al een aantal malen tijdens de looptijd van het matching right op Adidas schoenen heeft gespeeld, waaruit de gegronde vrees kan worden afgeleid dat Özil c.s. Nike niet in staat zal stellen gebruik te maken van haar matching right. De omstandigheden maken het aannemelijk dat er reeds besprekingen tussen Özil c.s. en Adidas hebben plaatsgevonden waarbij een zekere mate van overeenstemming is bereikt. In de situatie dat Özil zou blijven spelen op Adidas schoenen en Özil c.s. (pas) na 180 dagen zou aangeven met Adidas (formeel) het contract te hebben gesloten, zou het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn dat Özil c.s. Nike niet in de gelegenheid zou stellen het aanbod van Adidas te evenaren met een beroep op het verlopen zijn van de in de overeenkomst gestelde termijn van 180 dagen. De rechter beslist dat Özil c.s. wordt veroordeeld de sponsorovereenkomst na te komen (en Nike aldus in staat te stellen haar matching recht uit te oefenen) in het geval dat Özil c.s. een sponsoraanbieding heeft (of zal) ontvangen. Deze veroordeling geldt voor een periode van 180 dagen, ingaande vanaf het moment dat Özil tijdens voetbalwedstrijden, trainingssessies en clinics voetbalschoenen zonder herkenbare merkaanduiding draagt. In het geval dat Özil gedurende deze 180 dagen toch op schoenen van een ander merk speelt, wordt Özil c.s. volgens de rechter 'geacht' een aanbieding van dat merk te hebben ontvangen en dient Nike (alsnog) in staat te worden gesteld haar matching right uit te oefenen. Özil c.s. riskeert een dwangsom van €150.000,00, met een maximum van 15 miljoen, indien zij nalaat aan de veroordeling te voldoen.

Conclusie

Deze uitspraak maakt duidelijk dat partijen niet zomaar over een in een overeenkomst vastgelegd matching right heen kunnen stappen. Ook niet in het geval dat die overeenkomst zelf reeds is geëxpireerd. Dit hangt natuurlijk wel af van de inhoud van de overeenkomst en de wijze hoe het matching right is vormgegeven. In het kader van de rechtszekerheid is dit een goede uitkomst. De rechter gaat echter nog een stukje verder. Hij oordeelt, op grond van het feit dat Özil op Adidas schoenen is gesignaleerd (hetgeen ongebruikelijk is als een voetballer sponsorloos is), dat het aannemelijk is dat Özil c.s. in overleg is geweest met een nieuwe sponsor en derhalve het matching right van Nike heeft geschonden. Op grond van die aanname en de redelijkheid en billijkheid acht de rechter het vervolgens onaanvaardbaar dat Özil c.s. op deze manier (mogelijk) aan haar verplichtingen uit de sponsorovereenkomst zou kunnen ontsnappen (door pas na 180 dagen melding te maken van de nieuwe sponsor).

Overigens voetbalt Özil tot dusver tijdens wedstrijden van Real Madrid weer gewoon op Nike schoenen. Als de 180 dagen daadwerkelijk zijn verlopen zal er waarschijnlijk meer duidelijk worden over de (toekomstige) sponsor van Özil.

¹ Rechtbank Amsterdam (vzr.), 12 oktober 2012, LJN BY0016

² De zaak speelde bij de Rechtbank Amsterdam omdat partijen in de sponsorovereenkomst deze Rechtbank exclusief bevoegd hadden verklaard.

³ Nike had overigens zelf al een nieuw aanbod gedaan dat volgens haar het maximaal haalbare was. Het marketingbureau van Özil wees dit aanbod af en vroeg 20% meer, waar Nike op haar beurt niet mee instemde.

⁴ Nike vordert ook nakoming van het aanvullende contract van 28 maart 2011 - waarin nadere afspraken waren opgenomen ten aanzien van contractaanbiedingen van derden - maar de rechter volgt hier het verweer van Özil c.s. dat er kort gezegd op neerkomt dat dit contract nimmer is ondertekend door partijen.